

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра адміністративного права та адміністративної діяльності

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма/спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2017

Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністративне право» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 23 с.

Розробник

Мех Юлія Володимирівна – доцентка кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності, кандидатка юридичних наук, доцентка

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу, докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності

(протокол № 2 від 7 вересня 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності

(протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри _____ Настюк Василь Якович

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	12
5. Теми лекційних і практичних занять.....	13
5.1. Теми лекційних занять.....	13
5.2. Теми практичних занять.....	15
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	16
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	19

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністративне право» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальності 293 «Міжнародне право» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини» Спеціальність – 293 «Міжнародне право» Спеціалізація – «Міжнародне право» Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 4		Рік підготовки:	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 120		3 семестр	3 семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи студента - 6-8.		Лекції	Лекції
		32 год.	4 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		32 год.	6 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		56 год.	110 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит

Мета навчальної дисципліни – опанування здобувачами вищої освіти загальних засад щодо адміністративно-правових норм і відносин; суб'єктів адміністративного права і елементів їх статусу; функцій, форм і методів публічного адміністрування (публічного управління); адміністративного примусу, розуміння механізму правового регулювання сучасних адміністративних відносин, а також прищеплення комплексу знань, вмінь та навичок практичного застосування норм адміністративно-процесуального законодавства.

Завдання: формування й розвиток загальних, фахових і предметних компетентностей студентів, сформованих під час вивчення теоретичних засад, системоутворюючих категорій: предмета, методу і системи адміністративного права, особливостей адміністративно-правових норм і відносин; суб'єктів адміністративного права і їх статусу; функцій, форм і методів публічного адміністрування (публічного управління); адміністративного примусу та його видів; поняття адміністративної відповідальності; поняття, загальних рис і структури адміністративного

процесу; сутності адміністративної юстиції, поняття та завдань адміністративного судочинства в Україні; способів забезпечення законності та дисципліни в публічному адмініструванні (публічному управлінні); публічного адміністрування адміністративно-політичною діяльністю, публічного адміністрування у сфері економіки, соціально-культурній сфері, необхідних для виконання своїх функцій у майбутньому, тобто при проведенні трудової діяльності й кар'єрному рості.

Пререквізити: «Теорія держави та права».

Кореквізити: «Конституційне право», «Міжнародне публічне право».

Постреквізити: «Право Європейського Союзу».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у галузі адміністративного права.

РН 2. Пропонувати власні способи вирішення адміністративно-правових проблем, приймати й аргументувати власні рішення.

РН 3. Знати та розуміти інституційні засади, форми та методи регулювання адміністративно-правової (державно-правової) сфери.

РН 4. Здатність відшуковувати національні та міжнародні джерела інформації при підготовці до практичних занять з адміністративного права.

РН 5. Здійснювати критичний і системний аналіз адміністративного законодавства (матеріальних та процесуальних норм).

РН 6. Вміти давати розгорнутий аналіз компаративістських підходів до регулювання адміністративно-правових відносин (на прикладі країн романо-германської та англо-американської правових систем).

РН 7. Здатність доводити власні думки і прийнятність і доцільність пропозиції щодо використання досвіду країн ЄС.

РН 8. Вміти пояснювати основні принципи та вимоги до регулювання адміністративно-правових відносин.

РН 9. Здатність демонструвати знання й розуміння порядку створення, компетенції і повноваження суб'єктів адміністративного права.

РН 10. Вміти охарактеризувати систему та правове становище органів публічного адміністрування.

РН 11. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів і процедур в адміністративному праві, вміти аналізувати адміністративне законодавство України та пропонувати шляхи його удосконалення.

РН 12. Вміти презентувати результати власних досліджень стосовно адаптації адміністративного права України до вимог законодавства ЄС.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.
- ЗК 3. Здатність планувати, організовувати і контролювати власну діяльність.
- ЗК 5. Здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.
- ЗК 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних технологій і баз даних.
- ЗК 10. Здатність працювати у команді.
- ЗК 11. Здатність приймати неупереджені і вмотивовані рішення.
- ЗК 15. Здатність реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності

Спеціальних компетентностей:

- СК 2. Здатність критично осмислювати основні теорії, принципи і поняття у процесі застосування міжнародного права.
- СК 3. Знання і розуміння процесів впливу міжнародного права на функціонування міжнародного співтовариства, взаємодії норм міжнародного права з іншими нормативними міжнародними системами.
- СК 9. Здатність виявляти проблеми і працювати в основних сферах взаємодії міжнародного і національного права.
- СК 16. Здатність аналізувати діяльність інституційних й конвенційних органів та механізмів захисту прав людини у міжнародному правопорядку.

Програмних результатів навчання:

- ПРН 6. Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам міжнародного права.
- ПРН 19. Аналізувати й оцінювати обставини справи, кваліфікувати правовідносини.
- ПРН 20. Здійснювати контроль за реалізацією юридичних рішень, застосовувати визначені юридичні процедури контролю.
- ПРН 21. Визначати межі правосуб'єктності юридичних і фізичних осіб, об'єднань, громадських організацій у конкретних правовідносинах.

3. Програма навчальної дисципліни**Модуль 1. Адміністративне право як галузь публічного права, його місце в системі національного права****Тема 1. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади**

Управління як соціальне явище. Мета й види управління. Поняття, сутність і ознаки публічного адміністрування. Публічне адміністрування й державне управління: спільні та особливі риси.

Суб'єкти й об'єкти публічного адміністрування.

Принципи публічного адміністрування.

Сутність виконавчої влади. Співвідношення публічного адміністрування, виконавчої влади й адміністративного права.

Тема 2. Адміністративне право в системі національного права

Еволюція поглядів вчених на природу та розмежування публічного та приватного права. Сутність та зміст публічного інтересу.

Адміністративне право як галузь права. Наука адміністративного права. Адміністративне право як навчальна дисципліна.

Предмет адміністративного права. Метод адміністративного права.

Зв'язки адміністративного права з іншими галузями права.

Принципи адміністративного права, особливості їх класифікації.

Система адміністративного права. Систематизація адміністративного права. Види систематизації адміністративного права.

Тема 3. Адміністративно-правові норми, джерела, принципи, відносини

Поняття адміністративно-правової норми. Особливості норм адміністративного права. Структура норм адміністративного права. Види адміністративно-правових норм. Реалізація адміністративно-правових норм.

Джерела адміністративного права. Конституція як основне джерело адміністративного права.

Поняття та значення принципів адміністративного права. Принцип верховенства права в адміністративному праві. Принципи належного урядування.

Поняття адміністративно-правових відносин. Особливості адміністративно-правових відносин. Види адміністративно-правових відносин. Адміністративна правосуб'єктність. Суб'єкти й об'єкти адміністративно-правових відносин. Підстави виникнення, зміни або припинення адміністративно-правових відносин.

Модуль 2. Суб'єкти адміністративного права

Тема 4. Приватні особи та юридичні особи приватного права – суб'єкти адміністративного права

Поняття і складові адміністративно-правового статусу громадянина. Адміністративна правоздатність громадянина. Адміністративна дієздатність громадянина.

Права й обов'язки громадян у сфері публічного адміністрування.

Особливості адміністративно-правового статусу іноземців та осіб без громадянства.

Поняття й види юридичних осіб приватного права як суб'єктів адміністративного права.

Об'єднання громадян, форми їх участі у здійсненні публічного управління. Поняття й види громадських об'єднань. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань.

Адміністративно-правовий статус політичних партій.
Коллективні суб'єкти без статусу юридичної особи.

Тема 5. Суб'єкти публічного адміністрування

Поняття, ознаки і правове становище органів публічного управління (публічного адміністрування). Органи виконавчої влади: система, види, ознаки. Принципи побудови й місце органів виконавчої влади в системі державного апарату. Види й система органів виконавчої влади.

Муніципальна адміністрація. Бюджетні установи.

Тема 6. Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права

Публічна служба та публічні службовці: правове регулювання.

Державна служба: поняття, види і принципи, її ознаки й співвідношення з публічною службою. Право на державну службу. Правове регулювання державної служби. Основні напрями державної політики у сфері державної служби.

Державні службовці: поняття, правовий статус і види. Посада й посадова особа: співвідношення понять. Основні права й обов'язки державних службовців. Етика поведінки державного службовця.

Проходження служби в державних органах та їх апараті: поняття і стадії. Прийняття на державну службу. Обмеження, пов'язані з прийняттям і перебуванням на державній службі. Відповідальність державних службовців. Підстави припинення державної служби.

Модуль 3. Форми та методи публічного адміністрування. Захист прав приватних осіб у публічному адмініструванні

Тема 7. Функції та форми публічного адміністрування. Акти публічного адміністрування

Поняття і види форм публічного адміністрування. Правові й неправові форми публічного адміністрування.

Праотворчість як форма публічного адміністрування. Нормативно-правові акти, їх види, риси й юридичне значення. Порядок прийняття актів публічного адміністрування. Вимоги до актів публічного адміністрування й наслідки їх недотримання. Класифікація актів публічного адміністрування. Нормативні й індивідуальні акти. «Електронне урядування» як форма публічного адміністрування.

Тема 8. Адміністративна процедура. Адміністративні послуги

Адміністративна процедура: поняття, ознаки й види. Правові засади адміністративної процедури, особливості їх правового регулювання і сфера застосування. Принципи адміністративної процедури. Суб'єкти адміністративної процедури. Стадії адміністративної процедури. Принципи адміністративної процедури. Учасники адміністративної процедури, їх права

й обов'язки. Стадії адміністративної процедури.

Адміністративні послуги, сутність, види і сфера застосування. Правове регулювання надання адміністративних послуг.

Тема 9. Поняття й види методів публічного адміністрування

Сутність, ознаки і значущість адміністративно-правових методів публічного адміністрування. Класифікація методів публічного адміністрування.

Переконання як метод публічного адміністрування, його співвідношення з адміністративним примусом.

Сутність і види державного примусу. Адміністративний примус як вид державного примусу. Поняття й риси адміністративного примусу. Класифікація заходів адміністративного примусу. Поняття, види й особливості застосування заходів адміністративного запобігання й адміністративного припинення. Органи, уповноважені застосовувати заходи припинення правопорушень.

Тема 10. Адміністративно-правові режими

Види режимів у сфері публічного адміністрування.

Спеціальні режими та їх особливості. Види спеціальних режимів, підстави й порядок їх введення. Нормативна база спеціальних режимів.

Правовий режим надзвичайного стану: умови введення, перелік і межі надзвичайних заходів. Гарантії забезпечення законності в умовах надзвичайного стану.

Режим зони надзвичайної екологічної ситуації.

Правовий режим воєнного стану.

Режим державної таємниці.

Прикордонний режим.

Тема 11. Способи захисту прав приватних осіб у публічному адмініструванні

Законність у сфері публічного адміністрування. Складові законності у сфері публічного адміністрування. Способи забезпечення законності й дисципліни в державному управлінні. Контроль у сфері публічного адміністрування, його сутність й юридичні підстави. Адміністративна юстиція, передумови виникнення й види. Моделі адміністративної юстиції. Особливості становлення адміністративної юстиції в Україні.

Модуль 4. Адміністративна відповідальність.

Проведення у справах про адміністративні правопорушення

Тема 12. Адміністративна відповідальність: поняття та ознаки

Поняття й риси адміністративної відповідальності, її законодавчі основи. Головні риси адміністративної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності.

Законодавчі основи адміністративної відповідальності. Законодавство про адміністративні правопорушення, його особливості й місце в системі національного законодавства.

Зміст і завдання Кодексу України про адміністративні правопорушення. Повноваження державних органів і місцевих рад щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення.

Підстави й особливості матеріальної відповідальності за адміністративним правом. Відмінність матеріальної відповідальності за адміністративним правом від цивільно-правової відповідальності й відповідальності за трудовим законодавством. Нормативна база й суб'єкти матеріальної відповідальності за адміністративним правом.

Тема 13. Адміністративне правопорушення: поняття та склад.

Поняття адміністративного правопорушення, його ознаки й відмінність від інших видів правопорушень.

Склад адміністративного правопорушення. Загальний, родовий та безпосередній об'єкти адміністративного правопорушення. Об'єкт адміністративного правопорушення. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Суб'єкт адміністративного правопорушення. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Обставини, що виключають відповідальність за адміністративне правопорушення. Передача матеріалів про адміністративне правопорушення на розгляд громадської організації або трудового колективу. Звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.

Тема 14. Адміністративні стягнення та порядок їх накладення

Поняття і класифікація адміністративних стягнень. Основні й додаткові адміністративні стягнення. Цілі й види адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

Загальні правила і строки накладення адміністративних стягнень за адміністративні правопорушення. Обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення. Накладення стягнення при вчиненні кількох адміністративних правопорушень. Строки накладення адміністративних стягнень. Строк, після закінчення якого особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню. Покладення обов'язку відшкодувати заподіяну шкоду.

Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення: поняття і критерії визначення. Органи адміністративної юрисдикції у справах про адміністративні правопорушення. Система органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення.

Тема 15. Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Загальна характеристика й види адміністративних проваджень. Сутність і цілі адміністративних проваджень, їх місце в адміністративному процесі. Сфера застосування адміністративних проваджень. Особливості адміністративних проваджень, їх правове регулювання й підстави виникнення. Види адміністративних проваджень. Суб'єкти адміністративних проваджень. Загальний та спеціальний суб'єкти адміністративних проваджень. Нормативна база адміністративних проваджень.

Поняття провадження у справах про адміністративні правопорушення. Завдання і принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення. Обставини, що виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Особи, які беруть участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Протокол про адміністративне правопорушення. Особи, які мають право складати протокол про адміністративне правопорушення. Місце, строки і порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення. Порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення. Види і зміст постанов по справах про адміністративні правопорушення. Оскарження й опротестування постанови по справі про адміністративне правопорушення. Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення.

Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, мета їх застосування й види. Право на оскарження заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, шляхи його реалізації.

Дисциплінарне провадження, його особливості та підстави застосування. Суб'єкти дисциплінарного провадження за адміністративним законодавством. Нормативна база дисциплінарного провадження за адміністративним законодавством.

Провадження за зверненнями громадян. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності і дисципліни у державному управлінні. Види звернень громадян. Вимоги, які висуваються до звернень громадян. Порядок розгляду звернень громадян згідно із Законом України «Про звернення громадян» та іншими нормативними актами. «Електронна петиція» як форма звернення громадян, її особливості.

Тема 16. Правові засади і організація публічного адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері

Сутність, завдання, функції та методи публічного адміністрування у сфері економіки. Складові сфери управління економікою. Правове регулювання економічною діяльністю. Система органів публічного адміністрування економіки.

Сутність, завдання, форми та методи публічного адміністрування в

соціально-культурній сфері. Складові соціально-культурної сфери в Україні. Правове регулювання соціально-культурною сферою. Система органів публічного адміністрування в соціально-культурній сфері.

Сутність, завдання, форми й методи публічного адміністрування адміністративно-політичною діяльністю. Складові сфери адміністративно-політичної діяльності в Україні. Правове регулювання публічного адміністрування адміністративно-політичною діяльністю. Система органів публічного адміністрування адміністративно-політичною діяльністю.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
Л		ПЗ	СРС	Л		ПЗ	СРС	
Модуль 1. Адміністративне право як галузь публічного права, його місце в системі національного права								
<i>Тема 1.</i> Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади		2	2	4				6
<i>Тема 2.</i> Адміністративне право в системі національного права		2	2	4		2	2	6
<i>Тема 3.</i> Адміністративно-правові норми, джерела, принципи, відносини		2	2	6				6
<i>Разом</i>	26	6	6	14	22	2	2	18
Модуль 2. Суб'єкти адміністративного права								
<i>Тема 4.</i> Приватні особи та юридичні особи приватного права – суб'єкти адміністративного права		2	2	4				6
<i>Тема 5.</i> Суб'єкти публічного адміністрування		2	2	4		2	2	10
<i>Тема 6.</i> Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права		2	2	4				10
<i>Разом</i>	24	6	6	12	30	2	2	26
Модуль 3. Форми та методи публічного адміністрування. Захист прав приватних осіб у публічному адмініструванні								
<i>Тема 7.</i> Функції та форми публічного адміністрування. Акти публічного адміністрування		2	2	2				6
<i>Тема 8.</i> Адміністративна процедура. Адміністративні послуги		2	2	2				6

<i>Тема 9.</i> Поняття й види методів публічного адміністрування		2	2	2				6
<i>Тема 10.</i> Адміністративно-правові режими		2	2	2				6
<i>Тема 11.</i> Способи захисту прав приватних осіб у публічному адмініструванні		2	2	8				8
<i>Разом</i>	<i>36</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>16</i>	<i>32</i>			<i>32</i>
Модуль 4. Адміністративна відповідальність. Провадження у справах про адміністративні правопорушення								
<i>Тема 12.</i> Адміністративна відповідальність: поняття та ознаки		2	2	2				6
<i>Тема 13.</i> Адміністративне правопорушення: поняття та склад		2	2	2			2	6
<i>Тема 14.</i> Адміністративні стягнення та порядок їх накладення		2	2	4				6
<i>Тема 15.</i> Провадження у справах про адміністративні правопорушення		2	2	2				6
<i>Тема 16.</i> Правові засади і організація публічного адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері		2	2	4				10
<i>Разом</i>	<i>34</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>14</i>	<i>36</i>		<i>2</i>	<i>34</i>
Усього годин / кредитів ECTS	120 / 4	32	32	56	120 / 4	4	6	110

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Адміністративне право як галузь публічного права, його місце в системі національного права			
Тема 1. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади	Тема 1. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади	2	
Тема 2. Адміністративне право в системі національного права	Тема 2. Адміністративне право в системі національного права	2	2
Тема 3. Адміністративно-правові	Тема 3. Адміністративно-	2	

норми, джерела, принципи, відносини	правові норми, джерела, принципи, відносини		
Модуль 2. Суб'єкти адміністративного права			
Тема 4. Приватні особи та юридичні особи приватного права – суб'єкти адміністративного права	Тема 4. Приватні особи та юридичні особи приватного права – суб'єкти адміністративного права	2	2
Тема 5. Суб'єкти публічного адміністрування	Тема 5. Суб'єкти публічного адміністрування	2	
Тема 6. Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права	Тема 6. Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права	2	
Модуль 3. Форми та методи публічного адміністрування. Захист прав приватних осіб у публічному адмініструванні			
Тема 7. Функції та форми публічного адміністрування. Акти публічного адміністрування	Тема 7. Функції та форми публічного адміністрування. Акти публічного адміністрування	2	
Тема 8. Адміністративна процедура. Адміністративні послуги	Тема 8. Адміністративна процедура. Адміністративні послуги	2	
Тема 9. Поняття й види методів публічного адміністрування	Тема 9. Поняття й види методів публічного адміністрування	2	
Тема 10. Адміністративно-правові режими	Тема 10. Адміністративно-правові режими	2	
Тема 11. Способи захисту прав приватних осіб у публічному адмініструванні	Тема 11. Способи захисту прав приватних осіб у публічному адмініструванні	2	
Модуль 4. Адміністративна відповідальність. Проведення у справах про адміністративні правопорушення			
Тема 12. Адміністративна відповідальність: поняття та ознаки	Тема 12. Адміністративна відповідальність: поняття та ознаки	2	
Тема 13. Адміністративне правопорушення: поняття та склад	Тема 13. Адміністративне правопорушення: поняття та склад	2	
Тема 14. Адміністративні стягнення та порядок їх накладення	Тема 14. Адміністративні стягнення та порядок їх накладення	2	
Тема 15. Проведення у справах про адміністративні правопорушення	Тема 15. Проведення у справах про адміністративні правопорушення	2	
Тема 16. Правові засади і організація публічного	Тема 16. Правові засади і організація публічного	2	

адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері	адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері		
Усього		32	4

5.2. Теми практичних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Адміністративне право як галузь публічного права, його місце в системі національного права			
Тема 1. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади	Тема 1. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади	2	
Тема 2. Адміністративне право в системі національного права	Тема 2. Адміністративне право в системі національного права	2	2
Тема 3. Адміністративно-правові норми, джерела, принципи, відносини	Тема 3. Адміністративно-правові норми, джерела, принципи, відносини	2	
Модуль 2. Суб'єкти адміністративного права			
Тема 4. Приватні особи та юридичні особи приватного права – суб'єкти адміністративного права	Тема 4. Приватні особи та юридичні особи приватного права – суб'єкти адміністративного права	2	
Тема 5. Суб'єкти публічного адміністрування	Тема 5. Суб'єкти публічного адміністрування	2	2
Тема 6. Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права	Тема 6. Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права	2	
Модуль 3. Форми та методи публічного адміністрування. Захист прав приватних осіб у публічному адмініструванні			
Тема 7. Функції та форми публічного адміністрування. Акти публічного адміністрування	Тема 7. Функції та форми публічного адміністрування. Акти публічного адміністрування	2	
Тема 8. Адміністративна процедура. Адміністративні послуги	Тема 8. Адміністративна процедура. Адміністративні послуги	2	
Тема 9. Поняття й види методів публічного адміністрування	Тема 9. Поняття й види методів публічного адміністрування	2	
Тема 10. Адміністративно-правові режими	Тема 10. Адміністративно-правові режими	2	

Тема 11. Способи захисту прав приватних осіб у публічному адмініструванні	Тема 11. Способи захисту прав приватних осіб у публічному адмініструванні	2	
Модуль 4. Адміністративна відповідальність. Проведення у справах про адміністративні правопорушення			
Тема 12. Адміністративна відповідальність: поняття та ознаки	Тема 12. Адміністративна відповідальність: поняття та ознаки	2	
Тема 13. Адміністративне правопорушення: поняття та склад	Тема 13. Адміністративне правопорушення: поняття та склад	2	2
Тема 14. Адміністративні стягнення та порядок їх накладення	Тема 14. Адміністративні стягнення та порядок їх накладення	2	
Тема 15. Проведення у справах про адміністративні правопорушення	Тема 15. Проведення у справах про адміністративні правопорушення	2	
Тема 16. Правові засади і організація публічного адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері	Тема 16. Правові засади і організація публічного адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері	2	
Усього		32	6

6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Адміністративне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист реферату за ініціативи студента тощо. За результатами практичних занять із кожного з чотирьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка за кожен модуль – 8 балів), що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для ***самостійної роботи*** (опрацювання статистичних даних діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; проходження он-лайн курсів з

адміністративного права; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо). Робота є індивідуальною та самостійною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Адміністративне право»:

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття						
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Модуль № 4		Іспит	
max 8	max 8	max 8	max 8	max 8	max 60	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Адміністративне право»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Max 8	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	6	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	4	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 8	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	7	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	6	Основні положення теми розкрито, але деякі питання

		висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	5	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	4	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної

		дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>
3. Кодекс адміністративного судочинства України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
5. Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 р. (в редакції від 18.12.2018 №1102). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

7. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2939-17>.
8. Про санкції: Закон України від 14.08.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text>
9. Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) : рішення Ради національної безпеки та оборони України від 01.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0007525-18/para8#n8>
10. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 27.07.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>
11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
12. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України в ред. від 16.04.2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15/para033#o33>
13. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
14. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/5492-17>
15. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
16. Про закордонних українців: Закон України від 04.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1582-15>
17. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
18. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України в ред. від 16.04.2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15/para033#o33>
19. Про судову практику розгляду спорів щодо статусу біженця, видворення іноземця чи особи без громадянства з України та спорів, пов'язаних із перебуванням іноземця та особи без громадянства в Україні: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 25.06.2009 р. № 1. URL: www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum_2009_06_25_п3.
20. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
21. Про інформацію: Закон України від 2.10.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
22. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

23. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/5492-17>
24. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
25. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
26. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
27. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
28. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
29. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>
30. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF>

7.2. Література

Основна література

1. Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.
2. Адміністративне право України. Акад. курс: підруч. у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. К.: Юрид. думка, 2007. Т.1. Загальна частина. 591 с.
3. Адміністративне право України. Акад. курс: підруч. у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. К.: Юрид. думка, 2009. Т.2. Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підруч. / за заг. ред. академіка НАПрН України О.М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. / В.К. Колпаков. К.: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.
6. Адміністративний процес: підруч. / О.В. Кузьменко, М.М. Тищенко. К.: Літера ЛТД, 2002. 288 с.
7. Адміністративна процедура: навч. посібник / І. В. Бойко, О. Т. Зима, О. М. Соловійова, А.М. Школик; за заг. ред. І. В. Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.
8. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: моногр. Х.: Право, 2005. 304 с.
9. Гаращук В. М. Контроль та нагляд у державному управлінні: моногр. Х.: Фоліо, 2002. 176 с.
10. Настюк В. Я. Адміністративно-правові режими в Україні: моногр. / В. Я. Настюк, В. В. Белевцева. Х.: Право, 2009. 128 с.

Додаткова література

1. Адміністративне право. Альбом схем: навч. посіб. / Ю. П. Битяк [та ін.] ; 3-тє видання, змінене та доповнене; укладачі: Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, В. В. Зуй та ін. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Х.: «Право», 2015. 150 с.
2. Битяк Ю., Бойко І., Писаренко Н. Система адміністративного права. *Право України*. 2017. № 12. С. 173-183.
3. Демократичні засади державного управління та адміністративне право: моногр. / Ю. С. Шемшученко, В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко та ін.; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К.: Юрид. думка, 2010. Гл. 1. Демократія та державне управління: питання взаємозв'язку. С. 11-31.
4. Константи́й О. В. Джерела адміністративного права України: моногр. К.: Рада, 2005. 120 с.
5. Курило В. І. Про систему джерел адміністративного права України [Електрон. ресурс]. Юрид. вісн. 2009. № 2. С. 30-33. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Npnau/Yur/2009_2/index.html
6. Курило Л.В. Позитивні обов'язки держави в контексті права людини на життя (на основі практики ЄСПЛ щодо України). *Науковий вісник Львівського державного ун-ту внутрішніх справ*. 2017. № 2. С.308-316.
7. Курінний Є. В. Об'єкт та предмет українського адміністративного права: змістовна та аксіологічна сутність категорій. *Публічне право*. 2016. № 1. С. 43–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2016_1_7
8. Людькова І. Щодо особливостей правового статусу центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2014_6_13
9. Мацелик Т.О. Суб'єкти адміністративного права: поняття та система: монографія. Ірпінь : Вид-во Нац.ун-ту державної податкової служби України, 2013. 342 с. URL: ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/672/1/627_IR.pdf
10. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Наук. думка, 2007. – 587 с.
11. Фіночко Ф. Д. Предмет адміністративного права: дискусійна проблематика. Вісн. АПрН України. 2005. № 3. С. 113-119.
12. Харитоновна О.І. Адміністративно-правові відносини (проблеми теорії): моногр. О.; Юрид. л-ра, 2004. – 328 с.

7.3. Інтернет-ресурси

1. <https://www.ombudsman.gov.ua> – офіційна сторінка Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
2. <https://www.kmu.gov.ua> – Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
3. <http://europa.eu> – офіційна сторінка Європейського Союзу.
4. <http://www.curia.europa.eu> – офіційна сторінка Суду справедливості Європейського Союзу.

5. <http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces> – офіційна сторінка Європейського Омбудсмена.
6. <https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> – акти acquis Європейського Союзу, перекладені на українську мову.
7. <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> – пошукова система нормативних актів Європейського Союзу.

7.4. СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=236:kafedra-administrativnogo-prava2&Itemid=151

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).